

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української літератури і компаративістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов
2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української літератури і літературної критики
Змістовий модуль: Українська література і літературна критика
другої половини ХІХ століття
для студентів
спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 035.01.01 Українська мова і література

Київ – 2020

Розробник: Вірченко Тетяна Ігорівна, доктор філол. наук, доцент, професор кафедри української літератури і компаративістики

Викладач: Вірченко Тетяна Ігорівна, доктор філол. наук, доцент, професор кафедри української літератури і компаративістики

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від «__»____ 2018 року №
Завідувач кафедри української літератури
і компаративістики _____ (О. О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми _____
_____ 2018 р.
Гарант освітньої програми _____

Робочу програму перевірено
_____ 2018 р.
Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи _____ (Заяць Л. І.)

Пролонговано:
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Історія української літератури і літературної критики

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	26 / 780	26 / 780
Курс	I – IV	
Семестр	I – VIII	
Кількість змістових модулів з розподілом:	52	52
Обсяг кредитів	26	26
Обсяг годин, в тому числі:		
Аудиторні	364	108
Модульний контроль	52	
Семестровий контроль	120	120
Самостійна робота	244	444
Форма семестрового контролю	іспит	

Українська література і літературна критика другої половини XIX століття

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	8
Семестровий контроль	15	15
Самостійна робота	41	81
Форма семестрового контролю	іспит	

2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати професійні (літературознавчі) компетенції у студентів-філологів з урахуванням сучасного стану науки про літературу.

Завданнями курсу є:

- подати відомості про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу другої половини ХІХ століття, своєрідність напрямів, стилів і жанрів;

- формувати комунікативну компетентність на основі усних відповідей студентів;

сформувати уявлення про основні тенденції розвитку української літератури другої половини ХІХ століття в контексті національної культури цього періоду;

- виробити і закріпити навички літературознавчого аналізу художніх творів другої половини ХІХ століття, виходячи із сучасних вимог до методики аналізу.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання та розуміння літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, її суспільної ролі, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування.

Розуміння української літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.

Вільне володіння базовим професійним категоріально-поняттєвим та дослідницьким апаратом сучасної філологічної науки. Уміння пояснювати професійно з історичних позицій явища і факти української літератури.

Уміння визначати художню своєрідність творів і творчості письменника загалом, послуговуючись системою основних понять і термінів літературознавства.

Фахово формувати й аргументувати власні теоретичні і практичні судження, професійні позиції.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Кількість годин між видами робіт			
		Аудиторні			Самостійна робота
		Лекції	Семинари	Практичні	
Змістовий модуль 1. Література після Т. Шевченка					
Літературні дискусії, полеміки 1870–1890-х років	2	2			
Поезія останньої третини ХІХ століття (П. Грабовський, І. Манжура, Я. Щоголів)	4	2			2
Байки Л. Глібова в контексті української та зарубіжної байкарської традиції	3				3
Життєвий і творчий шлях С. Руданського	3				3
Творчість Ю. Федьковича	3				3
Творчість Марка Вовчка: джерела творчості, своєрідність оповіді, поетика	6		2	2	2
Творчість О. Стороженка. Повість «Марко Проклятий»	4			2	2
Модульний контроль	2				
Разом годин	25	4	2	4	15
Змістовий модуль 2. Проза й драматургія другої половини ХІХ ст.					
Естетичний синтетизм художньої прози 70-90-х років ХІХ століття	2	2			
Реалізм І. Нечуя-Левицького. Романи «Хмари» та «Над Чорним морем»	4			2	2
Своєрідність художнього мислення Панаса Мирного. Роман «Повія»	4			2	2
Розвиток малої прози 70–90-х років ХІХ століття	4		2		2
Жіноча проза II половини ХІХ століття. Повесть Олени Пчілки «Товаришки»: ідейні акценти	4		2		2
Театр корифеїв	10	2		6	2
Модульний контроль	2				
Разом годин	28	4	4	10	10
Змістовий модуль 3. Іван Франко					
Іван Франко – історик і теоретик	4	2	2		

Світогляд Івана Франка	2	2			
Еволюція І. Франка – поета	6		4		2
Філософські та історичні поеми І. Франка			2		
Прозовий світ І. Франка	6			2	2
Роман Івана Франка «Перехресні стежки»	4			2	2
Мої п'єси – то мій смуток»: драматургія Івана Франка	4		2		2
Модульний контроль	2				
Разом годин	26	4	10	4	8
Модуль 4. Борис Грінченко					
Українська літературна критика: криза народництва	4		2		2
Творчість Бориса Грінченка в контексті народництва та неонародництва: поезія, світ малої прози	4		2		2
Багатогранність творчого потенціалу Б. Грінченка. Дилогія «Серед темної ночі», «Під тихими вербами»	6		2	2	2
Драматургія Бориса Грінченка	4		2		2
Модульний контроль	2				
Разом годин	18		8	2	8

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Кількість годин між видами робіт			
		Аудиторні			Самостійна робота
		Лекції	Семинари	Практичні	
Змістовий модуль 1. Література після Т. Шевченка					
Літературні дискусії, полеміки 1870–1890-х років	2	2			
Байки Л. І. Глібова в контексті української та зарубіжної байкарської традиції	2	2			
Життєвий і творчий шлях С. Руданського	5				5
Творчість Ю. Федьковича	5				5
Творчість Марка Вовчка: джерела творчості, своєрідність оповіді, поетика	2			2	
Творчість О. Стороженка. Повість «Марко	5				5

Проклятий»					
Поезія останньої третини ХІХ століття (П. Грабовський, І. Манжура, Я. Щоголів)	5				5
Разом годин	26	4		2	20
Змістовий модуль 2. Проза й драматургія другої половини ХІХ ст.					
Реалізм І. Нечуя-Левицького. Романи «Хмари» та «Над Чорним морем»	5				5
Своєрідність художнього мислення Панаса Мирного. Роман «Повія»	2			2	
Розвиток малої прози 70–90-х років ХІХ століття	5				5
Жіноча проза ІІ половини ХІХ століття. Повість Олени Пчілки «Товаришки»: ідейні акценти	5				5
Театр корифеїв	7	2			5
Разом годин	24	2		2	20
Змістовий модуль 3. Іван Франко					
Іван Франко – історик і теоретик	2	2			
Еволюція І. Франка – поета	2			2	
Прозовий світ І. Франка	8				8
Роман Івана Франка «Перехресні стежки»	2			2	
Філософські поеми Івана Франка	8				8
Мої п'єси – то мій смуток»: драматургія Івана Франка	5				5
Разом годин	27	2		4	21
Модуль 4. Борис Грінченко					
Українська літературна критика: криза народництва	5				5
Творчість Бориса Грінченка в контексті народництва та неонародництва: поезія, світ малої прози	5				5
Багатогранність творчого потенціалу Б. Грінченка. Діалогія «Серед темної ночі», «Під тихими вербами»	5				5
Драматургія Бориса Грінченка	5				5
Разом годин	20				20

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Література після Т. Шевченка

Тема. Літературні дискусії, полеміки 1870–1890-х років

Літературна дискусія 1873-1878 рр.: основні учасники, проблеми, здобутки. М. Драгоманов та його думки про культурну, політичну своєрідність українського народу. Літературно-критичні оцінки дослідника. І. Нечуй-Левицький про розвиток української літератури в умовах бездержавності. І. Франко, його концепція «наукового реалізму». І. Білик про завдання письменника і читача. В. Барвінський про шляхи розвитку української літератури. Полеміка М. Драгоманова з Б. Грінченком («Листи на Наддніпрянську Україну», «Листи з України Наддніпрянської»). Наслідки літературних дискусій.

Література: 3; 7; 8; 9; 10; 23

Тема: Поезія останньої третини ХІХ століття (П. Грабовський, І. Манжура, Я. Щоголів)

Образна система української поезії 80-90-х років ХІХ століття. Творчий портрет Я. Щоголева. Творчий портрет І. Манжури. Національне звучання творчості П. Грабовського

Література: 16; 27

Тема. Байки Л. І. Глібова в контексті української та зарубіжної байкарської традиції

Традиції і новаторство байок Л. Глібова. Жанрова своєрідність. Зв'язок його творів із українською байкарською традицією і байками І. Крилова. Лірика Л. Глібова: мотиви й образи, елегійно-романсовий характер, спорідненість з народним мелосом.

Література: 6

Тема. Життєвий і творчий шлях С. Руданського

Біографічні відомості, періодизація творчості С. Руданського. Співомовки: тематична і жанрова своєрідність. Образ оповідача. Засоби гумору і сатири у співомовках. Народнопісенна традиція у ліриці С. Руданського.

Література: 36; 38

Тема. Творчість Ю. Федьковича

Життєвий і творчий шлях. Тематика творчості. Пафос. Конфлікт.

Література: 19; 37

Тема 4. Творчість Марка Вовчка: джерела творчості, своєрідність оповіді, поетика. Повість Марка Вовчка «Три долі».

Життєвий і творчий шлях. Історія написання збірки «Народні оповідання», художнє втілення теми жіночої долі в умовах кріпаччини. Жанр літературної казки у доробку письменниці. Аналіз повісті «Три долі».

Література: 22; 34

Тема. Творчість О. Стороженка. Повість «Марко Проклятий»

Життєвий і творчий шлях. Аналіз твору «Марко Проклятий».

Література: 1; 3

Змістовий модуль 2.

Проза й драматургія другої половини ХІХ ст.

Тема: Естетичний синтетизм художньої прози 70-90-х років ХІХ століття
Художня майстерність прозаїків. Творчий портрет І. Нечуя-Левицького.
П. Мирний «Хіба ревуть воли як ясла повні?»

Література: 1; 3

Тема. Реалізм І. Нечуя-Левицького. Романи «Хмари» та «Над Чорним морем»

Життєвий і творчий шлях митця. Аналіз романів.

Література: 26; 30;

Тема. Своєрідність художнього мислення Панаса Мирного. Роман «Повія»
Біографічні відомості. Аналіз роману.

Література: 35;

Тема. Розвиток малої прози 70–90-х років ХІХ століття

Стильова своєрідність, наративна структура оповідань Ю. Федьковича («Сафат Зінич», «Побратим»). Образ оповідача у творах. Фольклорна й етнографічна основа оповідань О. Стороженка. Сатира і гумор в оповіданнях І. Нечуя-Левицького «Афонський пройдисвіт», «Баба Палажка і баба Параска». Традиційна тема і суб'єктивна манера викладу в оповіданні П. Мирного «Лихий попутав». Жанрова своєрідність малої прози Панаса Мирного (цикл оповідань «Родина Бородаїв», «Морозенко», «Лови», «Казка про Правду та Кривду»).

Література: 1; 3

Тема. Жіноча проза II половини ХІХ століття. Повість Олени Пчілки «Товаришки»: ідейні акценти

Н. Кобринська – ініціатор створення «Товариства руських жінок у Станіславі» (1884). Фольклористична діяльність, літературознавчі і критичні праці. Категорії час і простір в оповіданні «Дух часу». Повість «Товаришки»: феміністична та народницька ідеї.

Література: 4

Тема. Театр корифеїв

Проблемне питання: Театр: самобутнє мистецтво чи синтез мистецтв? Зміст поняття «корифеї українського театру». Літературна критика про театр корифеїв. Сучасне літературознавство про театр корифеїв. Соціально-побутовий театр М. Кропивницького. Романтично-героїчний театр М. Старицького. Соціально-реалістичний театр І. Карпенка-Карого. Неоригінальні драматичні твори М. Старицького та М. Кропивницького.
Література: 17; 18; 25; 32; 33; 40

Змістовий модуль 3. Іван Франко

Тема. Іван Франко – літературний критик і теоретик

Літературно-критична діяльність І. Франка: еволюційний зріз. Питання теорії літератури у спадщині Івана Франка. Трактат «Із секретів поетичної творчості» як джерело пізнання впливу художнього твору на читача.
Література: 8; 10

Тема: Світогляд Івана Франка.

«Хто такий Франко та як до нього взятися і з якого боку зайти?» (С. Єфремов). Код І. Франка.
Література: 12; 13; 21; 39

Тема. Еволюція І. Франка – поета

Характеристика визначальних для лірики І. Франка поетичних принципів: філософічність, психологізм, інтелектуалізм, емоційність, ліричність, рецепції з українського фольклору тощо на матеріалі збірок «З вершин і низин», «Мій Ізмарagd», «Semper tiro», «Зів'яле листя».
Література: 24; 31

Тема. Філософські та історичні поеми Івана Франка

Поема в жанровій системі Франка. «Похорон». Історична поема «Іван Вишневецький». Аналіз. Поема «Мойсей» – вершина художньої творчості І. Франка–поета.
Література: 24; 31

Тема. Прозовий світ І. Франка

Тематично-жанрове багатство Франкової прози. Роман нового типу «Для домашнього вогнища».
Література: 12; 13; 21; 39

Тема. Роман Івана Франка «Перехресні стежки»

Аналіз роману.
Література: 11

Тема. Мої п'єси – то мій смуток»: драматургія Івана Франка
Аналіз п'єс «Украдене щастя», «Учитель».
Література: 20

Модуль 4. Борис Грінченко

Тема: Українська літературна критика: криза народництва
Концепція реалізму в естетиці М. Драгоманова («Література російська, великоруська, українська й галицька», «Листи на Наддніпрянську Україну»).
Опоненти М. Драгоманова (О. Кониський «Український націоналізм», В. Барвінський «Слівце для опізнання, Відповідь панові М. Драгоманову», І. Нечуй-Левицький «Сьогочасне літературне прямування»). Візія І. Нечуй-Левицького майбутнього української літератури. Ідеї реалізму, народності літератури (І. Білик «Перегляд літературних новин»). Дискусія І. Франка з «ететиками-правдянами» (І. Франко «Література, її завдання і найважливіші ціхи»). Естетичні критерії до оцінки мистецьких явищ (П. Грабовський «Дещо про творчість поетичну»). Б. Грінченко: естетичні виміри художнього твору в епістолярній спадщині.
Література: 14; 15

Тема: Творчість Бориса Грінченка в контексті народництва та неонародництва: поезія, світ малої прози

Поезія (на вибір). Тематика малої прози Б. Грінченка. Оповідання про життя селян («Без хліба», «Непокірний», «Хата»), перших шахтарів («Панько», «Батько та дочка»). Психологізм оповідань про дітей («Дзвоник», «Ксеня», «Украла»).

Література: 5

Тема. Багатогранність творчого потенціалу Б. Грінченка. Діалогія Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами»

Характеристика педагогічної, наукової і громадської діяльності. Аналіз діалогії.

Література: 2

Тема. Драматургія Бориса Грінченка

Жанрова своєрідність драматичної творчості Б. Грінченка.

Література: 28

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2		
Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2	5	5	4	4
Відвідування практичних занять	1	2	2	5	5	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	2	20	5	50	4	40
Робота на практичному занятті	10	2	20	5	50	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	25	5	25	5	25	5	25	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			85		129		129		105

Розрахунок коефіцієнта:

$$85+129+129+105=448$$

$$448:30=14,93.$$

Заочна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість
Відвідування лекцій	1	2	2	1	1	1	1		
Відвідування семінарських занять	1								
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	2	2		
Робота на семінарському занятті	10								
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	2	20		
Виконання завдань для самостійної роботи	25	5	25	5	25	5	25	5	25
Разом			38		37		48		25

Розрахунок коефіцієнта:

$$38+37+48+25=148$$

$$148:30=4,9.$$

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ЗАВДАННЯ 1-5.

1. Прочитати байки Л. Глібова «Вовк і Кіт», «Вовк та Ягня», «Щука», «Мірошник», «Охрімова Свита», «Коник-стрибунець», «Мальований стовп», «Солом'яний дід», «Шелестуни», «Кундель», «Цуцик». На основі прочитаного підготувати міркування на тему: «Традиції і новаторство байок Л. Глібова».

2. Прочитати ранні балади, співомовки, історичні поеми С. Руданського.

3. Прочитати твори Ю. Федьковича («Нива», «Окресни, Боян!», «Співацька добраніч», «Добуш», («Осьмий поменник Тарасові Григоровичеві Шевченці на вічну пам'ять», «Лук'ян Кобилиця», («Юрій Гінда», «Новобранчик», «Дезертир», «Люба-згуба», «Три як рідні брати», «Побратим», «Сафат Зінич, «Штефан Славич»)

4. Прочитати збірки поезій Я. Щоголева («Ворскло», «Слобожанщина»), І. Манжури («Степові думи та співи»).

5. Прочитати збірки поезій П. Грабовського («Пролісок», «З півночі», «Кобза»).

Виконайте тест до першого змістового модуля в електронному курсі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

На цьому етапі студент може запропонувати тему власного мікродослідження і його результати апробувати на конференції «Актуальні проблеми літературознавства та мовознавства» (грудень поточного року).

ЗАВДАННЯ №1-5. Написати есе на одну із запропонованих тем. Студент може сам запропонувати тему, але попередньо має узгодити її з викладачем.

Орієнтовний перелік тем:

Поетика характеротворення образу (на вибір) в романі Панаса Мирного «Повія».

Жанрові ознаки соціально-психологічного роману (за твором Панаса Мирного «Повія»).

Функція пейзажу в оповіданні М. Старицького «Орися».

Функції ремарки в п'єсі (на вибір) І. Карпенка-Карого.

Візуальність ремарок в п'єсі (на вибір) М. Старицького.

Конфлікт у п'єсі (на вибір) І. Карпенка-Карого.

Художнє осмислення жіночої долі у драматургії Марка Кропивницького.

Здобутки театру корифеїв.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ.

Шановні студенти!

Написання есе – той вид самостійної роботи студентів, який сприяє виявленню імпліцитної (прихованої) смислової сфери художніх текстів, спостереженню за окремим поетикальними структурами, а також допомагає перевіряти «теорію» «практикою».

Отже, вам доведеться працювати з конкретним матеріалом.

Під час підготовки до написання есе слід ознайомитися з теоретичним матеріалом, обрати найважливіші положення, продумати план і насити його змістом.

Виклад думок не обмежується дотриманням стильових ритуалів, прийнятих у науковому стилі.

Обсяг есе – 2–3 (до 6000 знаків) сторінки точного, стислого, аргументованого, стилістично бездоганного, грамотного викладу думок, у якому присутня ваша критична оцінка. Ваша задача – запропонувати такий текст, який провокуватиме читача до співдумання.

Структурно есе має складатися зі вступу, основної частини і висновків. У вступі ви маєте сформулювати актуальність роздумів на запропоновану тему. Основна частина передбачає виклад результатів роботи з текстом. У висновках ви ще раз увиразнюєте актуальність висловленого, підкріплюючи це вже власними спостереженнями. Усі думки мають бути викладені логічно з аргументами (цитатами з тексту).

При написанні есе вам слід дотримуватися суворих принципів академічної доброчесності.

Також вам доведеться відмовитися від певних спокус:

підміна власних тверджень – загальновідомими, які апріорно сприймаються істинними; схильність до переказування;

страх вступати в дискусію.

Успіхів!

Технічні вимоги:

Обсяг – 2–3 сторінки друкованого тексту. Формат – А4. Шрифт – Times New Roman. Кегель – 14. Інтервал – полуторний.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

ЗАВДАННЯ 1-5. Підготувати відеопрезентацію про один із періодів життя і творчості Івана Франка (орієнтовний час – 3 хвилини).

Методичні рекомендації.

Студенти об'єднуються в мікрогрупи (3-4 особи).

Кожна мікрогрупа обирає один період (епізод) із життя письменника.

Біографічний фактаж обов'язково має бути підкріплений літературним матеріалом.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

ЗАВДАННЯ 1-5. Прочитати праці М. Драгоманова («Література російська, великоруська, українська й галицька», «Листи на Наддніпрянську Україну»), Б. Грінченко «Листи з України Наддніпрянської». Підготувати коментований конспект.

Критерії оцінювання: при оцінюванні виконаних самостійних робіт основна увага буде звертатися на володіння змістом художніх творів, текстів літературної критики, опрацювання літературознавчих праць, знання життєвого і творчого шлях письменників, повноту відповідей, уміння обґрунтовувати свою думку цитатами з тексту.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі з використанням письмових завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Модульний контроль з курсу здійснюється в письмовій формі та полягає в індивідуальній та груповій роботі з підготовки есеїв, виконанні тестових та творчих завдань тощо. Максимальна оцінка за кожен модуль – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль відбуватиметься у формі письмового іспиту. Студент отримує білет, що містить два питання.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- Образна система української поезії 80 – 90-х років ХІХ століття.
Форми вираження ліричного суб'єкта в поезіях 80–90-х років ХІХ століття.
П. Грабовський. Аналіз поглядів автора в розвідці «Дещо про творчість поетичну».
Реалістичний метод в українській літературі 70 – 90-х років ХІХ століття.
Полеміка про українську літературно-національну справу 1892 – 1893 рр.
Образ рідної землі в ранній збірці Я. Щоголева «Ворскло».
Національно-патріотичні мотиви в збірці Я. Щоголева «Слобожанщина».
Образ ліричного героя – народного співця, закоханого в Україну, у збірці І. Манжури «Степові співи та думи».
Образ ліричного героя в збірці П. Грабовського «Пролісок».
Осмилення природи суспільного ідеалу в збірці П. Грабовського «З півночі».
Функції образів весни й зими в поезіях П. Грабовського.
Жанрові ознаки твору П. Мирного «Повія».
Символіка назв творів у діалогії Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами».
Психологізм оповідань Б. Грінченка «Олеся», «Дзвоник», «Каторжна».
Мала проза О. Пчілки. Аналіз одного оповідання на вибір.
Соціально-побутова характеристика героїв як ознака стилю І. Нечуя-Левицького.
Функції пейзажів в українській прозі 70 – 90-х років ХІХ століття.
Жанрові ознаки повісті (на матеріалі української літератури 70–90-х років ХІХ ст.).
Роль і наслідки виховання в діалогії Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами».
Розкрити образ нічної темряви в діалогії Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами».
Образ учителя в малій прозі 70 – 90-х років ХІХ століття.
Образ Христі в романі П. Мирного «Повія».
Художня роль кольору в прозі 70 – 90-х років ХІХ століття.
Художня функція сновидінь у прозі І. Нечуя-Левицького.
Ідея освіченості населення (за діалогією Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами»)
Проблематика роману П. Мирного «Повія».
Художній конфлікт п'єси М. Старицького «Талан».
Історична драматургія М. Старицького як феномен національного усвідомлення (на матеріалі п'єси «Оборона Буші»)
Морально-етичний характер конфлікту в п'єсах М. Кропивницького «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Глитай, або ж Павук».
Жанрові ознаки п'єси І. Карпенка-Карого «Хазяїн».
Життєва основа комедії І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля».
Роздвоєність особистості Сави Чалого (на матеріалі п'єси І. Карпенка-Карого «Сава Чалий»)
Ідейний зміст п'єси І. Карпенка-Карого «Хазяїн».
Художній конфлікт п'єси І. Карпенка-Карого «Сто тисяч».
Корифеї українського театру. Становлення поняття. Мета творчості (за С. Єфремовим і В. Доманицьким).
Тяжіння драматургії І. Карпенка-Карого до «нової драми».
Роль української народної пісні в п'єсах корифеїв.
Ідеал жінки за п'єсою М. Старицького «Талан».

Специфіка художнього осмислення образу Гната Голого (за п'єсою І. Карпенка-Карого «Сава Чалий»). Засоби характеротворення.

Образ Антося в драмі М. Старицького «Оборона Буші»: цілісність світогляду чи роздвоєність характеру.

Функції ремарок у п'єсі (на вибір) І. Карпенка-Карого.

Художнє осмислення жіночої долі у драматургії Марка Кропивницького.

Індивідуальні особливості мовлення дійових осіб (за п'єсою М. Кропивницького «До сонця зійде, роса очі виїсть»).

Жанровий аналіз п'єси М. Кропивницького «Глитай, або ж Павук».

Образний аналіз п'єси М. Кропивницького «Глитай, або ж Павук». Прийоми творення.

Жанрові ознаки комедій І. Карпенка-Карого.

Художні типи людських характерів у п'єсі І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля».

Зіставний аналіз образів Герасима Калитки і Терентія Пузиря (за п'єсами І. Карпенка-Карого).

Ідейний зміст п'єси І. Карпенка-Карого «Сава Чалий».

Характер Мар'яни Завісної (за п'єсою М. Старицького «Оборона Буші»).

Роль «театру в театрі» (за п'єсою М. Старицького «Галан»).

Збірка І. Франка «Зів'яле листя» як вияв особистісного почуття поета.

Оповідання І. Франка: психологічний аспект («Оловець», «Малий Мирон», «Грицева шкільна наука», «Фарбований Лис», «Лис Микита»).

Завдання літературної критики (за працею І. Франка «Із секретів поетичної творчості»).

Погляд на синтез мистецтв у праці І. Франка «Із секретів поетичної творчості».

Поетичні принципи І. Франка (філософічність, психологізм, інтелектуалізм, емоційність, ліричність, рецепції з українського фольклору) в збірці «З вершин і низин».

Поема в жанровій системі творчості І. Франка.

Цикл І. Франка «Бориславські оповідання», зображення в них трагічної долі заробітчанин («Ріпник»).

Суспільно-ідеологічна проблематика повісті І. Франка «Борислав сміється».

Сюжетні лінії роману І. Франка «Перехресні стежки».

Багатоконфліктність роману І. Франка «Перехресні стежки».

Система образів роману І. Франка «Перехресні стежки».

Трагізм образів Анни, Миколи, Михайла в драмі І. Франка «Украдене щастя».

Проблематика п'єси І. Франка «Украдене щастя».

Драма І. Франка «Учитель»: педагогічна концепція.

Світогляд І. Франка.

Символ Борислава (за прозою І. Франка).

Жанровий синтез в поемі І. Франка «Мойсей».

Філософічність поеми І. Франка «Іван Вишенський».

Поетичні принципи І. Франка (філософічність, психологізм, інтелектуалізм, емоційність, ліричність, рецепції з українського фольклору) в збірці «Мій Ізмарагд».

Поетичні принципи І. Франка (філософічність, психологізм, інтелектуалізм, емоційність, ліричність, рецепції з українського фольклору) в збірці «Semper tūo».

Смислове навантаження притч (про Терен, про Оріона) у поемі І. Франка «Мойсей».

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Модулі	Модуль 1. Література після Тараса Шевченка					
Теми лекцій	Літературні дискусії, полеміки 1870–1890-х років (1 б.)	Поезія останньої третини XIX століття (П. Грабовський, І. Манжура, Я. Щоголів) (1 б.)				
Теми семінарів			Творчість Марка Вовчка: джерела творчості, своєрідність оповіді, поетика (11 б.)			
Теми практичних занять			Повість Марка Вовчка «Три долі» (11 б.)	Творчість О. Стороженка. Повість «Марко Проклятий» (11 б.)		
Самостійна робота	Байки Л. Глібова в контексті української та зарубіжної байкарської традиції		Життєвий і творчий шлях С. Руданського		Творчість Ю. Федьковича	
ПК	Модульна контрольна робота (25 б.)					
Модулі	Модуль 2. Психологізм прози 70–90-х років					
Лекції	Естетичний синтетизм художньої прози 70-90-х років XIX століття (1 б.)					Театр корифеїв (1 б.)
Теми семінарів			Багатогранність творчого потенціалу Б. Грінченка. (11 б.)	Розвиток малої прози 70–90-х років XIX століття (11 б.)	Жіноча проза II половини XIX століття. Повість Олени Пчілки «Товаришки»: ідейні акценти (11 б.)	
Теми практичних занять	Реалізм І. Нечуя-Левицького. Романи «Хмари» та «Над Чорним морем» (11 б.)	Своєрідність художнього мислення П. Мирного. Роман «Повія» (11 б.)	Дилогія Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами» (11 б.)			Реалістичний театр М. Старицького. П'єси М. Кропивницького. П'єси І. Карпенка-Карого (3*11 б.)
Самостійна робота	Самостійна робота					
ПК	Модульна контрольна робота (25 б.)					

Модулі	Модуль 3. Іван Франко					
Теми лекцій	Іван Франко – літературний критик і теоретик (1 б.)	Світогляд І. Франка (1 б.)				
Теми семінарів			Еволюція І. Франка – поета (2*11 б.)	Історичні та філософські поеми І. Франка (11 б.)		
Теми практичних занять				Прозовий світ І. Франка (11 б.)	Роман Івана Франка «Перехресні стежки» (11 б.)	Мої п'єси – то мій смуток»: драматургія Івана Франка (11 б.)
Самостійна робота	Самостійна робота					
ПК	Модульна контрольна робота (25 б.)					
Модулі	Модуль 4. Борис Грінченко					
Лекції						
Теми семінарів	Українська літературна критика: криза народництва (11 б.)	Творчість Бориса Грінченка в контексті народництва та неонародництва: поезія, світ малої прози (11 б.)	Багатогранність творчого потенціалу Б. Грінченка. Дилогія «Серед темної ночі», «Під тихими вербами» (11 б.)	Драматургія Бориса Грінченка (11 б.)		
Теми практичних занять			Багатогранність творчого потенціалу Б. Грінченка. Дилогія «Серед темної ночі», «Під тихими вербами» (11 б.)			
Самостійна робота	Самостійна робота					
ПК	Модульна контрольна робота (25 б.)					
	Іспит					

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. – Київ: Акаемвидав, 2006. – 504 с.
2. Єсипенко Д. Повісті Бориса Грінченка «Серед тихої ночі» та «Під тихими вербами»: історія текстів і тексти в історії / Дмитро Єсипенко. – Київ : Наукова думка, 2015. – 160 с.
3. Єфремов С. Історія українського письменства / Сергій Єфремов. – Київ : Femina, 1995. – 688 с. – <http://sites.utoronto.ca/elul/history/Iefremov/Ist-pysm00.pdf>

Додаткова:

4. «Йшла не тільки з духом часу, але й перед ним»: Наталія Кобринська та літературний процес кінця ХІХ–ХХ століття: збірник наукових праці. – Львів, 2015. – 364 с.
5. Александрова, Галина. Борис Грінченко: рецепція "другорядних" українських письменників [Текст] / Г. Александрова // Слово і час. - Київ : Фенікс, 2013. – № 12. – С. 74–82.
<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/149503/19-Aleksandrova.pdf?sequence=1>
6. Бондар М. Леонід Глібов: негативи, позитиви, маски // СіЧ. – 1997. – № 4. С. 52–61.
https://md-eksperiment.org/etv_page.php?page_id=2916&album_id=120&category=STATJI
7. Гнатюк М. Іван Франко в літературно-естетичних концепція його часу / Михайло Гнатюк. – Львів : Каменяр, 1999. – 181 с.
8. Гнатюк М. Франкова концепція національної літератури та її регіональних особливостей / Михайло Гнатюк // Слово і Час. – 2016 . - № 8. – С. 24–29. – <https://il-journal.com/index.php/journal/article/view/291>
9. Голод Р. Реалізм як генетико-типологічна проблема / Роман Голод // Прикарпатський вісник НТШ. Слово. – 2009. – № 2 (6). – С. 105–112.
10. Голод Р. Іван Франко та літературні напрями кінця ХІХ – початку ХХ ст. / Роман Голод. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2005. – 284 с.
11. Гром'як Р. Повість І. Франка «Перехресні стежки» у світлі його праці «Із секретів поетичної творчості» / Гром'як Р. Давнє і нове: вибрані статті з літературознавства. – Тернопіль: Лілея, 1997. – С. 46–54.
12. Гундорова Т. Франко не каменяр. Франко і Каменяр / Тамара Гундорова. – Київ : Критика, 2006. – 352 с.
13. Денисюк І. Перебудова і франкознавство / І. Денисюк // Слово і час. – 1990. – № 10. – С. 56–62; № 11. – С. 13–29.

14. Єсипенко, Д. Ливанський кедр на вітрах історії. Літературна творчість Бориса Грінченка у критиці ХХ ст. // Дивослово. – 2013. – № 12. – С. 22–27.
15. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. Франківський період / Оксана Забужко. – Київ : Факт, 2009. – 154 с.
16. Зеров М. «Непривітаний співець» (Я. Щоголев) / М. Зеров // Зеров М. Твори в 2 т. – Т. 2. – Київ : Дніпро, 1990. – С. 294–323.
17. Івашків В. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий) : нарис життя і творчості / Василь Івашків. – Тернопіль : Богдан, 2011. – 192 с.
18. Киричок М. С. П'єса М. Л. Кропивницького "Дай серцеві волю, заведе у неволю" в українському літературному і театральному контексті другої половини ХІХ століття. Автореф. дис... к. філол. н. — Харків, 2005. – 17 с.
19. Ковалець Л. Юрій Федькович. Історія розвитку творчої індивідуальності письменника: монографія. – Київ : Академія, 2011. – 440 с.
20. Козлов Р. Хронотопіка Франкових драм: теорія, практика, інтерпретація : монографія / Роман Козлов ; ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2012. – 352 с. – <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/20250/>
21. Корнійчук В. «Безсмертний животвір» І. Франка (парадигма й модули художності) / В. Корнійчук // Слово і час. – 2009. – № 4. – С. 3–12. – <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/132947>
22. Лобач-Жученко Б. Літопис життя і творчості Марка Вовчка. – Київ : Дніпро, 1983. – 464 с.
23. Наєнко М. «Верхи» й «низи» слов'янського реалізму / М. Наєнко // Слово і час. – 2004. – № 8. – С. 64.
24. Неборак В. Іван Франко: вершини і низини (інтерпретації вибраних віршів, циклів і поем зі збірки «З вершин і низин») / Віктор Неборак ; ДУ «Інститут Івана Франка» НАН України. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 224 с.
25. Невідомий Іван Тобілевич (Карпенко-Карий) : листи, п'єси / відповід. ред. Т. С. Самиляк. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 576 с.
26. Панченко В. Дві повісті Івана Нечуя-Левицького: "Хмари", "Кайдашева сім'я" // Дивослово. – 2003. – № 8. – С.10-15.
27. Погрібний А. Яків Щоголев. Нарис життя і творчості / Анатолій Погрібний. – Київ : Дніпро, 1986. – 166 с.
28. Процюк С. Драматургія Бориса Грінченка: традиція і новаторство // http://md-eksperiment.org/etv_page.php?page_id=3701
29. Тарнавський М. Майстерність психологічного аналізу чи ілюзія психологізму? / М. Тарнавський // Слово і час. – 1992. – № 8. – С. 76–80.
30. Тарнавський М. Нечуваний Нечуй. Реалізм в українській літературі. – Київ: Laurus, 2018. – 288 с. – <https://knygy.com.ua/index.php?productID=9786177313235>
31. Ткачук М. Лірика Івана Франка / Микола Ткачук. – Київ : Світ знань, 2006. – 296 с.

32. Тобілевич С. Корифеї українського театру. Портрети. Спогади / Софія Тобілевич. – Київ : Мистецтво, 1947. – Режим доступу: http://library.kr.ua/elib/tobilevych_sv/koryfei1.html.
33. Тобілевич С. В. Життя Івана Тобілевича (Карпенка-Карого) / Софія Виталіївна Тобілевич. – Київ : Мистецтво, 1945. – 286 с. – <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=6713>
34. Три долі: Марко Вовчок в українській, російській та французькій літературі / упоряд. В. Агеєва. – Київ : Факт, 2002. – 368 с.
35. Ушкалов Л. Реалізм – це есхатологія: Панас Мирний. – Харків : Майдан, 2012. – 184 с. –
36. Франко І. До студій над С. Руданським // Франко І. Твори: в 50 т. – К., 1980. – Т. 28. – С. 219–222.
37. Франко І. Осип-Юрій Федькович / Франко І. Твори: в 50 т. – К., 1980. – Т.27.
38. Франко І. Студії над Степаном Руданським. «Ні зле, ні добре» // Франко І. Твори: в 50 т. – К., 1980. – Т. 28. – С. 299–304.
39. Франко. Перезавантаження / упор. Б. Тихолоз, А. Беницький. – Дрогобич : Коло, 2013. – 276 с.
40. Цибаньова О. С. Літопис життя і творчості І. Карпенка-Карого (І. К. Тобілевича). – Київ : Дніпро, 1967. – 452 с.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

<http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html> Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського